

Конспект уроку № 233

Іван Котляревський — зачинатель нової української літератури

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode233

Вступ

Привіт! Ви слухаєте подкаст «Ukrainian Lessons Podcast». Це Анна Огойко, **засновниця** й **авторка** подкасту.

Як у вас справи? У мене все **гаразд**!

Зараз літо, гарна погода. Я справді **насолоджуюся** літом після довгої-довгої зими у Швеції.

Що ще? Недавно **вийшла** моя нова книжка «Ukrainian Verbs», «[500 Ukrainian Verbs](#)». Зараз у мене в голові є ідеї для наступних проєктів, але поки що я відпочиваю, тільки **записую** подкаст.

Сьогодні мені дуже подобається **занурюватися** в історію України через українських **відомих** людей — це читати якісь **статті**, дивитися відео про них, слухати подкасти.

Можете собі уявити, як я прокидаюся, готую доньку до садочка і далі, коли починаю працювати, я **вмикаю** подкаст або відео (наприклад, про Івана Котляревського) і йду гуляти в лісі. Так, я **поєдную** приємне з корисним!

Потім я вдома, у своєму офісі, багато читаю про цю людину статей, дізнаюся різні цікаві факти й сідаю записувати для вас новий епізод.

Сьогодні це Іван Котляревський, який є **зачинателем**, або **засновником**, або **фундатором** нової української літератури та мови.

І ось питання для вас та **словничок**!

засновниця — founder (*female*)

авторка — author (*female*)

гаразд — (all) right

насолоджуватися, насолодитися — to enjoy (*imperfective, perfective*)

виходити, вийти — to be published, to be released (*imperfective, perfective*)

записувати, записати — to record (*imperfective, perfective*)

занурюватися, зануритися — to dive (*imperfective, perfective*)

відомий — famous

стаття — article

вмикати, ввімкнути — to turn on (*imperfective, perfective*)

поєднувати, поєднати — to combine (*imperfective, perfective*)

словничок — dictionary (*diminutive*)

Запитання до епізоду

1. Де розташоване місто Полтава?

2. Хто і коли ліквідував Українську козацьку державу або Гетьманщину?

3. Який рік ми вважаємо роком початку нової української літератури? Чому?

4. Що таке травестія?

5. Яка подія, пов'язана з Котляревським, стала акцією об'єднання української інтелігенції на початку XX століття?

 Словничок

зачинáтель = заснóвник = фундáтор	originator = founder = fundator
домáшній вчýтель	home teacher
полк	regiment (military unit)
вечорніці	Ukrainian traditional evening gathering with music, songs, jokes, and rituals
прибічник	supporter, advocate
самовдоскона́лення	self-improvement
переробля́ти, переробі́ти	1) to transform, to remake; 2) to recycle
перерóбка	1) transformation, remake; 2) recycling
переворóт	revolution, coup
ко́лоріт	color, tonality
ко́лорітний	colorful (usually metaphorically); vivid, interesting
по́бут	everyday life
захисна́ реáкція	defensive reaction
побáчити світ	1) to see the world; 2) to be published, to be released
п'є́са	play (in literature or theater)
вивóдити, вівести	to bring something out
розгорі́тися	to get fired up, to flare up
про́рокува́ти, спророкува́ти	to prophesy

Іван Котляревський — зачинатель нової української літератури

Іван Петрович Котляревський **народився** в Полтаві у 1769 році. Полтава **розташована** за 300 кілометрів на схід від Києва, ближче до міста Харків.

Батько Котляревського був **шляхтичем**, а мати мала **козацьке походження**. Оскільки він народився у **шляхетській** сім'ї, то був вільною людиною і зміг здобути освіту.

Нагадаю для історичного контексту, що 1769 рік, кінець XVIII століття — це були **тяжкі** часи для України.

Майже вся Україна тоді була **колонією** Російської імперії, було поширене **кріпацтво**, тобто **селяни** були **кріпаками** або **рабами** без прав, а часи козацької **слави** та **перемог**, про які ми говорили в минулому епізоді про Богдана Хмельницького, тоді вже давно **минули**.

Насправді кілька років до народження Котляревського у 1764-65 роках російська **імператриця** Катерина II повністю **ліквідувала Гетьманщину** і зробила все, щоб всі забули про українських козаків, гетьманів і наш такий героїчний період в історії.

Так от, Іван Котляревський жив у ці часи — часи, коли української держави не існувало у політичному плані, хоча, звичайно, українці, українська мова та багата українська культура були живі.

Так от, Котляревський навчався в Полтавській **духовній семінарії** й почав працювати **домашнім вчителем**, або **гувернером**, в Полтаві, тобто він навчав багатих дітей.

Далі він служив в **армії** приблизно 12 років і брав участь в російсько-турецькій війні, де **заслужив звання капітана**.

Пізніше, коли в 1812 році розпочалась війна Російської імперії з Наполеоном, Котляревського попросили **зібрати** козацький **полк** для цієї війни.

І він це зробив — він **сформував** у Полтаві П'ятий козацький полк. Кажуть, що Котляревський **розраховував** на те, що цей козацький полк можна потім буде зберегти після війни як **постійне** військо, але цього не сталося.

Взагалі, окрім військової **служби**, Іван Котляревський прожив фактично все життя у Полтаві. Він був **відданий** цьому місту.

При цьому, він не був закритий у своєму шляхетському **оточенні**, а багато часу **проводив** серед простих людей. Він **захоплювався народною** культурою, мовою, брав участь у

народжуватися, народитися — to be born
(*imperfective, perfective*)
розташований — located

шляхтич — nobleman in
the Polish-Lithuanian Commonwealth
козацький — Cossack (*adjective*)
походження — origin
шляхетський — noble (*adjective*)
тяжкий — difficult

колонія — colony
кріпацтво — serfdom
селянин — peasant
кріпак — serf
раб — slave
слава — glory
перемога — victory
минати, минути — to pass
(*imperfective, perfective*)
імператриця — empress
ліквідувати, ліквідувати — to cancel,
to eliminate (*imperfective, perfective*)
Гетьманщина — Cossack Hetmanate

духовна семінарія — theological seminary
гувернér — tutor, governor
армія — army
заслужувати, заслужити — to earn,
to deserve (*imperfective, perfective*)
звання — rank
капітан — captain
збирати, зібрати — to assemble, to gather
(*imperfective, perfective*)
формувати, сформувати — to form
(*imperfective, perfective*)
розраховувати, розрахувати — to count,
to reckon (*imperfective, perfective*)
постійний — permanent
служба — service
відданий — faithful, devoted
оточення — surrounding(s)
проводити, провести — to spend
(*imperfective, perfective*)
захоплюватися, захопитися — to admire
(*imperfective, perfective*)
народний — folk (*adjective*)

святкуваннях, **вечорницях**, вивчав народні пісні, звичаї.

Але, крім того, він брав активну участь в інтелектуальному житті Полтави. Він був одним із **членів** Полтавської **масонської ложі**.

Масони або масонство (за Вікіпедією) — це релігійно-етнічний рух, **прибічники** якого закликають до **морального самовдосконалення**.

В Україні теж було декілька таких лож на початку XIX століття, і серед них — Полтавська масонська ложа, яка мала назву «Любов до **істини**».

Ця масонська ложа в Полтаві — це був фактично такий інтелектуальний клуб, де збиралися люди з її **спільними** інтересами й **обговорювали проблемні** для суспільства теми.

Серед них був і Іван Котляревський, але швидко цю ложу **заборонили**.

Щодо особистого життя, то хоча Котляревський мав **коханих** жінок, але він ніколи не одружився і не мав дітей.

Загалом нам не так і багато відомо про життя Івана Котляревського, бо **насамперед** всі говорять про те, що він зробив, про його твори й **передусім** його «Енеїду».

Іван Котляревський вже в молоді роки почав писати літературні твори, але він робив це досить оригінально на ті часи. Він писав не **книжною мовою**, не **староукраїнською** (це та мову, яку тоді всі використовували для **письма**).

Котляревський **наважився** писати мовою живою, народною, новою. Це та мова, яку він чув у Полтаві від простих людей.

Він був першою людиною, яка опублікувала великий твір живою, розмовною українською мовою. Цю мову ми називаємо новою українською мовою.

І це твір «Енеїда» — твір номер один в українській літературі, бо це перший твір, фактично написаний українською мовою.

Я маю на увазі те, що якщо зараз читати «Енеїду», то там досить все зрозуміло; це такий твір, який могли б написати й зараз. Мова у ньому така сама, як і зараз.

Звісно, є кілька **застарілих** слів, але переважно все це слова, які ми зараз використовуємо. Можете спробувати почитати!

Так от, що таке «Енеїда»? Насамперед це **епічна** поема **давньоримського** поета Вергілія — це дуже серйозний, епічний твір про життя **троянського** героя Енея та різних давньоримських

член — member

масонська ложа — Masonic lodge

моральний — moral

істина — truth

спільний — mutual, common

обговорювати, обговоріти — to discuss
(*imperfective, perfective*)

проблемний — problematic

забороняти, забороніти — to forbid
(*imperfective, perfective*)

коханий — beloved

насамперед = передусім —
first and foremost

Енеїда — Aeneid

книжна мова — written language

староукраїнський — Old Ukrainian

письмо — writing

наважуватися, наважитися — to dare
(*imperfective, perfective*)

застарілий — archaic, obsolete

епічний — epic

давньоримський — ancient Roman

троянський — Trojan

персонажів і богів.

Приблизно у XVI-XVIII століттях у Європі був такий тренд **переробляти, переписувати** ось цю «Енеїду» Вергілія на свою мову; можна було змінювати її **жанр**, тему.

Переважно її переписували із серйозного жанру на **сатиричний** або **бурлескний** — це так звана **травестія**, **переробка** твору серйозного, героїчного змісту на комічний твір.

Таку «Енеїду» написав, наприклад, французький письменник Поль Скаррон, а також **австрійський** письменник Аллоїз Блюмауер. А за твором цього австрійського письменника свою версію «Енеїди» написав російський письменник Ніколай Осипов.

Прочитавши «Енеїду» Осипова, Іван Котляревський вирішив, що українцям теж треба взяти участь в такому тренді, і він написав свою «Енеїду».

І справді, ця «Енеїда», особливо перші частини, вона мала за основу російську версію, хоча з іншого боку російська версія була написана на основі австрійської й так далі.

Порівняно з «Енеїдою» Осипова, «Енеїда» Котляревського **спричинила** справжній **переворот** в українській літературі.

В Котляревського Еней і троянці — це козаки; вони мають багато українських **рис**, і хоча часто є комічними, але разом з тим і **хоробрими, витривалими**.

Для них **суть** життя — це любов до **батьківщини**; за неї вони готові **боротися** до кінця.

Козаки дуже **яскраво змальовані** в «Енеїді»: вони одягнені в український народний одяг, п'ють українську **сивуху** (тобто **горілку**), інші традиційні напої.

Взагалі «Енеїда» Котляревського особлива тим, що вона **переповнена** такого національного **колориту**. Її ще називають «**Енциклопедія українського побуту**».

Письменник яскраво описує різні українські традиції, звичаї, святкування, вечорниці. У Котляревського і боги, і **царі** ходять у звичайному, типовому на той час українському одязі і їдять типові українські страви.

Взагалі про їжу там дуже багато всього, **величезні переліки** різних українських **страв**. Наприклад, ось **цитата**:

Свинячу голову до хрину

І локшину на переміну,

персона́ж — character

бог — god

перепі́сувати, перепи́сати — to rewrite
(*imperfective, perfective*)

жанр — genre

сатири́чний — satiric

бурле́скний — burlesque (*adjective*)

травесті́я — travesty

австри́йський — Austrian

спричині́ти, спричини́ти — to cause
(*imperfective, perfective*)

ри́са — trait

хоро́брый — brave

витрива́лий — resilient, hardy

суть — sense, meaning

батьківщи́на — motherland

боро́тися — to fight (*imperfective*)

яскра́во — brightly

змальо́ваний — depicted

сиву́ха = горі́лка — horilka, vodka

перепов́нений — filled, overwhelmed

енциклопе́дія — encyclopedia

ца́р — czar, king

величе́зний — huge

перелі́к — list

стра́ва — dish

цита́та — quote

свиня́чий — pork (*adjective*)

хри́н — horseradish

ло́кшина — noodle

перемі́на — change (*noun*)

Потім з підливою індик;

На закуску куліш і кашу,

Лемішку, зубці, пугрю, квашу

І з маком медовий шулик.

Звісно, багато страв, назви нам зараз не відомі, але саме тоді це були типові страви, які їли в **тогочасній** Україні.

Отже, як бачите, мова твору жива, багата, **колеритна**. Це твір комічний, але не лише; у **підтексті** ми можемо **відчитати** певний сум за тим, що минули часи героїзму українського козацтва, що Гетьманщини більше немає.

Можливо, ви **помічали**, що в українській літературі часто буває сміх крізь сльози — це сміх як **захисна реакція** на проблеми чи **горе**.

Наприклад, як писала Леся Українка: «Щоб не плакати, я сміялась».

Це досить типове явище в українській культурі, літературі навіть зараз, коли ми маємо різні **меми**, стендапи під час війни.

Отже, запам'ятайте цей рік, 1798 рік — це коли **побачило світ** перше **видання** «Енеїди» Котляревського. Цей рік ми **вважаємо** початком нової української літератури й нової української мови.

Але не «Енеїдою» єдиною відомий Котляревський. Окрім того, що він писав **віршовані** твори, він також був майстром драматургії.

Мабуть, найвідомішим драматичним твором Котляревського є «Наталка Полтавка» — це дуже відома всім в Україні **театральна п'єса**.

Навіть зараз кожного року **провідні** українські театри **ставлять** «Наталку Полтавку». Я вам **щиро** рекомендую сходити на цю **виставу**, якщо у вас буде така можливість.

Наталка Полтавка — це сильна українська дівчина; вона бере своє щастя у свої руки.

І хоча ця п'єса досить проста, комедійна, **сентиментальна**, вона все одно є першою п'єсою, написаною новою, живою українською мовою.

Фактично вперше герої в театрі **заговорили** українською, і це дуже важливо — це **заклало** початок **українськомовному** театру, який у другій половині XIX століття **досягнув апогею** розвитку і став дуже важливим в українській культурі.

підлива — sauce, gravy

індик — turkey

закуска — appetizer

куліш — kulish

(a millet dish with meat soup or water)

лемішка — lemishka (mushy flour dish)

зубці — zubtsi (sweet barley porridge)

пугрю — putria

(a dish of uncrushed barley groats for Lent)

кваша — kvasha (a dish made of buckwheat or rye flour with malt, similar to a thick jelly)

медовий шулік — honey shulyk

(wheat cakes cut into small pieces,

poured with honey with grated poppy seeds)

тогочасний — then, of those times

(adjective)

підтекст — subtext

відчитувати, відчитати — to read

(imperfective, perfective)

помічати, помітити — to notice

(imperfective, perfective)

горе — sorrow

мем — meme

видання — edition

вважати — to consider, to think

(imperfective)

віршований — poetic

театральний — theatrical

провідний — leading

ставити, поставити — to stage

(imperfective, perfective)

щиро — sincerely

вистава — play, performance

сентиментальний — sentimental

заговорити — to start speaking (perfective)

закладати, закласти початок —

to lay the foundation (imperfective, perfective)

українськомовний — Ukrainian-speaking

(adjective)

досягати, досягнути — to reach, to achieve

(imperfective, perfective)

апогей — apogee

Я думаю, ми ще поговоримо з вами про це в одному з наступних епізодів.

Як бачите, який великий **внесок** Івана Котляревського в українську історію та культуру!

Твори Котляревського написані живою українською мовою, і вони отримали через це величезний **відгук** у людей. Люди **повірили**, що українська мова — це не просто мова **розмовна**, а і це мова, якою можна писати великі гарні твори, дивитися театральні вистави й так далі.

Котляревський **вивів** українську літературу із **кризи** й **надихнув** **подальше** покоління на **відродження** української мови, культури і, пізніше вже, держави.

Іван Котляревський фактично зберіг отой маленький **вогник українства**, який потім **розгорівся** у творах Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки.

Цікаво, що перший **пам'ятник** українському письменнику був саме пам'ятник Котляревському; його відкрили у 1903 році в Полтаві, і ця подія стала великою подією серед української **інтелігенції**.

На відкриття пам'ятника приїхали майже всі відомі на той час **культурні діячі** і з Києва, і з Галичини, з усіх куточків України. Це була така акція **об'єднання** української інтелігенції навколо **видатної**, важливої **постаті** Івана Котляревського.

Так ми можемо ще краще зрозуміти, наскільки великою була його роль.

Недарма Тарас Шевченко написав цілий вірш «На вічну пам'ять Котляревському», де він називає його «батьком», «**соловейком**», «**співцем** України».

Шевченко **пророкує** Котляревському вічну славу; він пише:

Будеш, батьку, **панувати**,

Поки живуть люди;

Поки сонце з неба сяє,

Тебе не забудуть!

внесок — contribution

відгук — feedback

вірити, повірити — to believe
(*imperfective, perfective*)

розмовний — spoken

криза — crisis

надихати, надихнути — to inspire
(*imperfective, perfective*)

подальший — future (*adjective*)

покоління — generation

відродження — renaissance, revival

вогник — fire (*diminutive*)

українство — Ukrainism

пам'ятник — monument

інтелігенція — intelligentsia

культурний діяч — cultural activist

об'єднання — unification

видатний — renowned, prominent

постать — figure, personality

недарма — for good reason

соловейко — nightingale (*diminutive*)

співець — singer

панувати — to rule, to reign (*imperfective*)

Відповіді на запитання

1. Де розташоване місто Полтава?
Полтава розташована за 300 км (кілометрів) на схід від Києва, ближче до міста Харків.
2. Хто і коли ліквідував Українську козацьку державу або Гетьманщину?
Російська імператриця Катерина II ліквідувала Гетьманщину в 1764-1765 роках.
3. Який рік ми вважаємо роком початку нової української літератури? Чому?
1798 рік — це рік, коли побачило світ перше видання «Енеїди» Котляревського.
4. Що таке травестія?
Травестія — це переробка твору серйозного, героїчного змісту на комічний твір.
5. Яка подія, пов'язана з Котляревським, стала акцією об'єднання української інтелігенції на початку XX століття?
Відкриття пам'ятника Котляревському в Полтаві у 1903 році стало акцією об'єднання української інтелігенції на початку XX століття.

Словничок (з прикладами)

зачина́тель = засно́вник = фунда́тор - Іва́н Котляре́вський є зачина́телем, або засно́вником, або фунда́тором ново́ї украї́нської літе́ратури та мо́ви. - Місци́на на́звана на честь Мико́ли Костомáрова, засно́вника Кири́ло-Мефоді́ївського бра́тства.	originator = founder = fundator <i>Ivan Kotliarevskyi is the originator, or founder, or fundator of the new Ukrainian literature and language.</i> <i>The place is named after Mykola Kostomarov, the founder of the Cyril and Methodius Brotherhood.</i>
домáшній вчи́тель - Котляре́вський поча́в працюва́ти домáшнім вчи́телем або гуверне́ром в Полта́ві. - Батьки́ шука́ють домáшнього вчи́теля для двох діте́й.	home teacher <i>Kotliarevskyi began working as a home teacher or governor in Poltava.</i> <i>Parents are looking for a home teacher for two children.</i>
полк - У 1812 ро́ці Котляре́вського попроси́ли зібрати́ коза́цький полк для ці́єї війни́. - Бійці́ пóлку «Азо́в» провeли́ ефекти́вну контрнасту́пальну опера́цію.	regiment (military unit) <i>In 1812, Kotliarevskyi was asked to assemble a Cossack regiment for this war.</i> <i>Fighters of the «Azov» regiment conducted an effective counteroffensive operation.</i>
вечорни́ці - Котляре́вський захо́плювався наро́дною культу́рою, брав у́часть у вечорни́цях. - Дівча́та ча́сто займа́ються ворожі́нням на Андрі́ївські вечорни́ці.	Ukrainian traditional evening gathering with music, songs, jokes, and rituals <i>Kotliarevskyi was fond of folk culture, participated in evening gatherings.</i> <i>Girls often engage in fortune-telling at St. Andrew's evening gatherings.</i>
прибі́чник Прибі́чники масо́нства закли́кають до морáльного самовдоскона́лення. - Конфлі́кт ви́ник між прибі́чниками та опоне́нтами міськóго голо́ви.	supporter, advocate <i>Supporters of Freemasonry call for moral self-improvement.</i> <i>A conflict arose between supporters and opponents of the mayor.</i>
самовдоскона́лення - Прибі́чники масо́нства закли́кають до морáльного самовдоскона́лення. - Нема́є меж самовдоскона́ленню!	self-improvement <i>Supporters of Freemasonry call for moral self-improvement.</i> <i>There are no limits to self-improvement!</i>

переробляти, переробіти - У XVI-XVIII століттях у Європі був тренд переробляти, переписувати твори. Переробіть, будь ласка, це завдання! - Організація допомагає будувати громади, в яких сортують та переробляють сміття.	1) to transform, to remake; 2) to recycle (imperfective, perfective) <i>In the 16th-18th centuries, there was a trend in Europe to remake, rewrite works.</i> <i>Please redo this task!</i> <i>The organization helps to build communities where garbage is sorted and recycled.</i>
переробка - Це так звана травестія, переробка твору серйозного, героїчного змісту на комічний твір. - Раніше ніхто не займався переробкою відходів.	1) transformation, remake; 2) recycling <i>This is a so-called travesty, a remaking of a work of serious, heroic content into a comic work.</i> <i>Previously, no one was involved in waste recycling.</i>
переворот «Енеїда» Котляревського спричинила справжній переворот в українській літературі. - Керівництво країни оголосило про спробу військового перевороту.	revolution, coup <i>Kotliarevskyi's «Aeneid» caused a real revolution in Ukrainian literature.</i> <i>The country's leadership announced a military coup attempt.</i>
кологіт «Енеїда» переповнена такого національного кологіту. - Пісню наповнили закарпатськими мотивами та сільським кологітом.	color, tonality <i>«Aeneid» is full of such national color.</i> <i>The song was filled with Transcarpathian motifs and rural color.</i>
кологітний - Як бачите, мова твору жива, багата, кологітна. - Будиночки з червоними дахами є надзвичайно кологітними.	colorful (usually metaphorically); vivid, interesting <i>As you can see, the language of the work is lively, rich, vivid.</i> <i>Houses with red roofs are very colorful.</i>
побут - Її ще називають «Енциклопедія українського побуту». - Усе більше людей спілкуються українською в побуті.	everyday life <i>It is also called «Encyclopedia of Ukrainian Everyday Life».</i> <i>More and more people communicate in Ukrainian in everyday life.</i>

захисна реакція - Цей сміх як захисна реакція на проблеми чи горе. - Гумор став захисною реакцією українців.	defensive reaction <i>This laughter is a defensive reaction to problems or grief.</i> <i>Humor became a defensive reaction of Ukrainians.</i>
побачити світ 1798 рік — це коли побачило світ перше видання «Енеїди» Котляревського. - Найближчими місяцями ця книжка побачить світ.	1) to see the world; 2) to be published, to be released (perfective) <i>The year 1798 was when the first edition of Kotliarevskyi's «Aeneid» was published.</i> <i>This book will be published in the coming months.</i>
п'єса «Наталка Полтавка» — це дуже відома всім в Україні театральна п'єса. - Сценарій фільму заснований на п'єсі Михайла Старицького «За двома зайцями».	play (in literature or theatre) (noun) <i>«Natalka Poltavka» is a well-known theater play in Ukraine.</i> <i>The script of the movie is based on Mykhailo Starytskyi's play «Chasing Two Hares».</i>
виводити, вивести - Котляревський вівів українську літературу із кризи. - Вірог виводить свої війська з окупованої території. Виведи його на чисту воду!	to bring something out, to withdraw (imperfective, perfective) <i>Kotliarevskyi brought Ukrainian literature out of the crisis.</i> <i>The enemy withdraws his troops from the occupied territory.</i> <i>Expose him as he really is! (lit. 'Bring him out to clean water!')</i>
розгорітися - Він зберіг маленький вогник українства, який розгорівся у творах Тараса Шевченка та інших. - Боротьба розгоріться не на жарт.	to get fired up, to flare up (perfective) <i>He preserved a small flame of Ukrainianism that flared up in the works of Taras Shevchenko and others.</i> <i>The fight will really fire up.</i>
пророкувати, спророкувати - Шевченко пророкує Котляревському вічну славу. - Експерти спророкували перемогу команді.	to prophesy, to predict (imperfective, perfective) <i>Shevchenko prophesies eternal glory for Kotliarevskyi.</i> <i>Experts predicted victory for the team.</i>

Завершення

На **завершення**, як завжди, пропоную вам додаткові матеріали на тему життя і творчості Івана Котляревського.

Це буде **коротенька лекція на ютубі**, довге **інтерв'ю з літературознавцем** на українському радіо й **епізод подкасту «Шева, Леся і Франко»** — це такий веселий подкаст про **класиків** української літератури; рекомендую вам!

До речі, коли я даю вам посилання на ютуб, зверніть увагу, що там часто у відео є **автозгенеровані субтитри**. Раніше ці субтитри погано працювали, але зараз вони дуже чудово передають мову — прямо слово в слово правильно записують, що сказано.

Тому дуже рекомендую вам вмикати субтитри, дивитися відео так і розбирати слова, які ви не розумієте. Це чудова практика буде для вас!

А наступного разу буде нова, цікава українська особистість. Сподіваюся, вам подобається продовження нашої серії про відомих українців!

Діліться своїми улюбленими епізодами в соцмережах і пишіть мені на імейл свої **враження**! Я завжди рада чути від вас!

Гарного вам дня! Всього найкращого! І Слава Героям!

завєршення — conclusion

коротєнький — short (*diminutive*)

лєкція — lecture

літературознавець — literature scholar

Шєва — Sheva

(shortened form of 'Shevchenko') (*spoken*)

клáсик — classic (*noun*)

автозгенерóвані субтїтри —
autogenerated subtitles

вра́ження — impression(s)

 Вправи

1

Утворіть словосполучення, з'єднавши дієслова з іменниками:

0. ____ Г побачити	А п'єсу
1. ____ ставити	Б апогею
2. ____ закласти	В в дурні
3. ____ вивести	Г з колії
4. ____ досягнути	Ґ світ
5. ____ переробити	Д на ноги
6. ____ пошитися	Е клопоту
7. ____ вибити	Є на чисту воду
8. ____ стати	Ж чинності
9. ____ набути	З початок
10. ____ завдати	И сміття

2

Опрацюйте таблицю про утворення прикметників від іменників за допомогою деяких суфіксів:

Суфікс	Прикметник
-н-	ко́лорит — колорі́тний наро́д — наро́дний
-ов-	ка́зка — казко́вий кри́за — кри́зовий
-ськ-, -зьк-, -цьк-	вчи́тель — вчи́тельський крипа́к — крипа́цький

Утворіть прикметники від іменників у дужках:

0. _____ (ко́лорит) традиції
1. _____ (ко́зак) полк
2. _____ (кри́за) період
3. _____ (автор) право
4. _____ (побут) справи
5. _____ (розмова) мова
6. _____ (Троя) кінь
7. _____ (держава) скарбниця
8. _____ (захист) реакція
9. _____ (суд) день
10. _____ (шовк) сукня

3

Перекладіть українською мовою:

1. In this play, you can find out a lot about the traditions of Ukrainians, for example, evening gatherings.

2. Who is the founder of this project for self-development?

3. People predicted the success of a military coup in the country.

4. An argument flared up between the supporters of different parties.

Відповіді на вправи

1

1. А	6. В
2. З	7. Г
3. Є	8. Д
4. Б	9. Ж
5. И	10. Е

2

1. козацький	6. троянський
2. кризовий	7. державна
3. авторське	8. захисна
4. побутові	9. судний
5. розмовна	10. шовкова

3

1. У цій п'єсі ви можете дізнатися багато про традиції українців, наприклад, вечорниці.
2. Хто є засновником (фундатором, зачинателем) (Хто засновник, фундатор, зачинатель) цього проєкту для самовдосконалення?
3. Люди пророкували (спророкували) успіх військового перевороту в країні (державі).
4. Розгорілася суперечка (сварка) між прибічниками (прихильниками) різних партій.

